

HØJESTERETS KENDELSE

afsagt fredag den 16. april 2021

Sag 99/2020

Jyske Finans A/S
(advokat Michael Gregersen)
mod
A
(selv)

Biintervenient til støtte for Jyske Finans A/S:
Danske Inkassoadvokater
(advokat Karsten Nørgaard Müller)

I tidligere instanser er afsagt kendelser af fogedretten i Hillerød den 5. juli 2019 (FS 7771/2018) og af Østre Landsrets 13. afdeling den 27. marts 2020 (B-42-20).

I påkendelsen har deltaget tre dommere: Jon Stokholm, Jan Schans Christensen og Lars Apostoli.

Påstande

Kærende, Jyske Finans A/S, har nedlagt påstand om, at sagen hjemvises til fogedretten med henblik på, at sagen fremmes til foretagelse af udlæg for 540 kr. Subsidiært, at sagen hjemvises til fogedretten med henblik på, at sagen fremmes til foretagelse af udlæg for 140 kr.

Indkærede, A, har ikke udtalt sig i anledning af kæremålet.

Sagsfremstilling

Sagen angår en inkassosag om et resttilgodehavende, som Jyske Finans A/S har i henhold til en leasingaftale indgået med A. Den oprindelige hovedstol i sagen opgjort pr. 19. november 2018 udgør 18.515,29 kr.

Den 20. november 2018 blev sagen overgivet til behandling hos Jyske Finans' advokat, da A trods flere rykkere ikke havde betalt det skyldige beløb.

Den 21. november 2018 fremsendte advokaten på vegne af Jyske Finans en inkassoskrivelse til A, hvori der blev opkrævet et inkassosalær på 1.700 kr. for den udenretlige behandling af sagen, jf. bekendtgørelse nr. 601 af 12. juli 2002 om udenretlige inddrivelsesomkostninger i anledning af forsinket betaling (med senere ændringer).

Ved mail af 27. november 2018 meddelte advokaten A, at Jyske Finans kunne acceptere en afdragsordning, hvorefter A skulle afvikle gælden til Jyske Finans med 2.000 kr. pr. måned. Da A ikke reagerede herpå, blev hun ved mail af 5. december 2018 meddelt, at sagen ville blive overgivet til fogedretten, såfremt hun ikke reagerede inden 5 dage. A havde forinden dette tidspunkt underskrevet en skylderklæring.

Da A forsat ikke reagerede på advokatens henvendelser, blev der den 17. december 2018 indleveret fogedrekvisition til fogedretten i Hillerød. Det fremgår af opgørelsen i fogedrekvisitionen, at der – foruden det allerede tillagte inkassosalær på 1.700 kr. – blev tillagt et yderligere inkassosalær på 540 kr., således at de samlede omkostninger udgjorde 2.240 kr. i overensstemmelse med landsretspræsidenternes vejledende takster pr. 1. juni 2017 for fastsættelsen af beløb til dækning af udgifter til advokatbistand i inkassosager.

Ved brev af 21. januar 2019 anmodede fogedretten advokaten om en ny opgørelse, idet fogedretten henviste til, at Jyske Finans ikke var berettiget til at medtage et inkassosalær på 540 kr.

Den 31. januar 2019 redegjorde advokaten for, på hvilken baggrund et samlet inkassosalær på 2.240 kr. fandtes berettiget.

Ved brev af 8. februar 2019 fastholdt fogedretten, at Jyske Finans alene var berettiget til at medtage et inkassosalær på 1.700 kr.

Sagen blev foretaget på et fogedretsmøde den 3. april 2019, hvor spørgsmålet om opgørelse af Jyske Finans' tilgodehavende, herunder særligt størrelsen af inkassosalæret, blev drøftet. A tilbød på fogedretsmødet en afdragsordning på 2.000 kr. pr. måned, hvilket Jyske Finans efterfølgende accepterede.

Efter afholdelsen af fogedretsmødet indleverede Jyske Finans ved processkrift af 16. maj 2019 bemærkninger til spørgsmålet om størrelsen af inkassosalæret.

Den 5. juli 2019 afsagde fogedretten i Hillerød kendelse i sagen og fastholdt, at inkassoomkostningerne i sagen i alt udgjorde 1.700 kr. Af fogedrettens begrundelse fremgår bl.a.:

”Det er fogedrettens opfattelse, at rentelovens § 9 a, stk. 1, om udenretlige omkostninger sammenholdt med inddrivelsesbekendtgørelsens bilag 1 [bekendtgørelse nr. 601 af 12. juli 2002 med senere ændringer] om fremmedinkasso på baggrund af lovens forarbejder og motiver skal forstås således, at langt den overvejende del af udgifterne ved overgivelse af inddrivelsen af et krav til advokat eller inkassobureau skal betragtes som udenretlige omkostninger og honoreres ud fra tabellen i bilag 1 om fremmedinkasso. Der tænkes i den forbindelse navnlig på inkassoskridt i form af udsendelse af inkassoskrivelse, der opfylder inkassolovens § 10, indgåelse og administration af skyldners overholdelse af en betalingsaftale i form af et frivilligt forlig eller tilsvarende betalingsaftale, hvilket sidstnævnte for så vidt angår egeninkasso anses for et nødvendigt tiltag for at kunne kræve godtgørelse af skyldner, jf. FM 2016.87 og derfor også må anses for et inkassoskridt omfattet af reglerne om fremmedinkasso. Udgifter ved udførelsen af andre inkassohandlinger som eksempelvis indberetning til et skyldnerregister må også anses for indregnet i de udenretlige inkassoomkostninger.

Indenretlige sagsomkostninger

...

Ud fra selve ordlyden [af] retsplejelovens § 503 og rentelovens § 9 a, stk. 5, er der ikke grundlag for at antage, at fogedretten ved sin omkostningsfastsættelse skal tage udgangspunkt i eventuelt vejledende takster. Selv om betænkningen [betænkning nr. 634 om udlæg og udpantning fra 1971] omtaler Advokatrådets for længst afskaffede salærtakster, kan bemærkningen ikke tages til indtægt for, at fogedretterne ved fastsættelsen af inkassoomkostninger i udlægssager er bundet af eventuelt vejledende takster. Forarbejderne til rentelovens § 9 a, stk. 5, kan heller ikke anses for at udgøre en klar støtte til en antagelse om, at det er hensigten, at en fordringshaver ved indenretlig inddrivelse har krav på at få sine omkostninger dækket efter faste takster gældende for inkassosager i civile sager. Det bemærkes i den forbindelse, at de supplerende bemærkninger i Landsretspræsidenternes vejledende takster i stedet synes at støtte opfattelsen, at de alene gælder for civile sager, hvor fordringshaver ønsker at erhverve en dom for sit krav.

Forarbejderne til retsplejelovens § 503 og rentelovens § 9 a, stk. 5, må forstås således, at det kræver en konkret vurdering i det enkelte tilfælde, hvilke omkostninger en kreditor kan tilkendes ved gennemførelsen af et krav i fogedretten. Det står i klar modsætning til fastsættelsen af udenretlige omkostninger, som skal tage udgangspunkt i taksterne i tabellerne i bilag 1 og 2 i inddrivelsesbekendtgørelsen, og som fogedretten således ikke kan se bort fra ved sin stillingtagen til de samlede omkostninger i medfør af retsplejelovens § 503. Det er således også som anført ovenfor angivet i forarbejderne til ændringen af renteloven muligt at lade en advokats eller et inkassobureaus inkassosalær indgå som en del af de tilkendte sagsomkostninger. Det sker i praksis ved, at advokaten eller inkassobureauet medtager sine inkassoomkostninger i opgørelsen i fogedbegæringen, hvorpå fogedretten vurderer og i den forbindelse tiltræder eller tilsidesætter beløbet og de øvrige udgiftsposter i forbindelse med sagens behandling. Som udgifter ved gennemførelse

af et krav med fogedrettens bistand henregnes som anført i pkt. 3.2. i forarbejderne til ændringen af renteloven udgifter, der er påløbet ved sagens indbringelse for fogedretten og frem til dens afslutning i form af fogedgebyrer, salær for nødvendig rekvisition, mødesalærer, fogedens transport, låsesmed, auktionsomkostninger, men opregningen kan ikke anses for udtømmende.

Før 2002 tog fogedretterne ved fastsættelsen af sagsomkostninger i medfør af retsplejelovens § 503 i udlægssager afsæt i Landsretspræsidenternes vejledende takster, formentlig fordi det på daværende tidspunkt var det eneste, man havde at støtte sig til.

I 2002 introduceredes i bekendtgørelsesform et nyt sæt takster for fastsættelse af inkassoomkostninger delt op i et sæt takster for udenretlig inddrivelse ved en anden (fremmedinkasso) og et sæt takster for udenretlig inddrivelse ved fordringshaveren selv (egeninkasso). Ved indførelsen af navnlig bilag 1 til inddrivelsesbekendtgørelsen om fremmedinkasso skete der et radikalt skifte ikke bare i fogedretternes praksis som også bemærket af Advokatrådet i afgørelsen trykt i U.2004.1145V, men navnlig også i kreditorrepræsentanternes måde at opgøre omkostningerne på, idet langt størstedelen begyndte og faktisk fortsat alene beregner sig omkostninger i henhold til tabellen for fremmedinkasso, hvis grundlaget for udlægssagen er udenretligt stiftet, fx et frivilligt forlig.

Ud fra en samlet betragtning er det opfattelsen, at U.2004.1145V bygger på en forældet retstilstand, og at den fogedretlige praksis, som man i afgørelsen byggede sin antagelser på, og som synes at have haft en bærende betydning for afgørelsens øvrige præmisser, herunder navnlig hvordan rentelovens § 9 a, stk. 5 skal forstås, alene var begrundet i, at man før ændringen af renteloven kun havde Landsretspræsidenternes vejledende takster at skele til, når man skulle tage stilling til sagens omkostninger i medfør af retsplejelovens § 503, hvadenten fordringshaveren havde et udenretligt stiftet fundament i forvejen eller måtte erhverve en dom først.

En automatisk tilkendelse af omkostninger efter Landsretspræsidenternes vejledende takster, ville udgøre en retstilstand, hvor det konkrete skøn i retsplejelovens § 503, der for udlægssager også gælder umiddelbare fogedforretninger, jf. retsplejelovens § 598, stk. 2, og sager om arrest, jf. § 531, stk. 2, reelt blev sat under regel. Det ville indebære en ulovhjemlet, mekanisk ret til at få tilkendt inkassoomkostninger efter Landsretspræsidenternes vejledende takster alene som følge af indleveringen af sagen til fogedretten og dermed uden skelen til, om fordringshaver allerede havde et gyldigt, udenretligt stiftet tvangsfuldbyrdsgrundlag i form af fx et frivilligt forlig, eller om advokat- eller inkassofirmaet forud for indbringelsen af sagen for fogedretten havde måttet udføre arbejde for at erhverve et fundament i form af et domspåtegnet betalingspåkrav eller en dom, eller foretage andre konkrete inkassoskridt i forbindelse med udlægssagen, som kunne begrunde tilkendelse af yderligere inkassosalær ud over de udenretlige sagsomkostninger.

Herefter, og idet der i den konkrete sag ikke er redegjort for, hvilke yderligere, særlige inkassotiltag der måtte være foretaget ved selve gennemførelsen af kravet for fogedretten, og som muligt kunne begrunde, at kreditor tilkendes yderligere inddrivelsesomkostninger end maksimaltaksten for fremmedinkasso, fastsættes inkassoomkostningerne derfor til 1.700 kr., hvorefter det samlede beløb, som kravet på 18.515,28 kr. med tillæg af renter på 631,92 kr., inkassogebyr på 100 kr., fogedgebyr på 400 kr. og mødesalær på 800 kr., kan opgøres til i alt 22.147,20 kr., og derfor

bestemmes:

Begæringen fremmes for 22.147,20 kr., hvoraf 1.700 kr. udgør inkassoomkostninger.”

Ved kendelse af 27. marts 2020 fandt Østre Landsret, at der, udover de udenretlige inddrivelsesomkostninger på 1.700 kr. og de øvrige tilkendte beløb, skulle tilkendes et yderligere salær på 400 kr. Af landsrettens begrundelse fremgår bl.a.:

”Efter retsplejelovens § 503, stk. 1, træffer fogedretten bestemmelse om betaling af omkostninger ved gennemførelsen af kravet.

Landsretten tiltræder, at dette må ske på baggrund af en konkret vurdering af, hvilke omkostninger der kan tilkendes ved gennemførelsen af et krav i fogedretten, jf. også herved retsplejelovens § 312.

Landsretten finder, at der udover de udenretlige inddrivelsesomkostninger på 1.700 kr. og de øvrige tilkendte beløb, herunder mødesalær på 800 kr., skal tilkendes Jyske Finans A/S et mindre salær navnlig for udarbejdelse af fogedrekvisition, og at dette beløb passende kan fastsættes til 400 kr.

Landsretten ændrer derfor fogedrettens afgørelse, således at sagen fremmes til foretagelse af yderligere udlæg for 400 kr.”

Retsgrundlag

Renteloven

Rentelovens § 9 a indeholder bl.a. følgende bestemmelser:

”§ 9 a. Fordringshaveren kan kræve, at skyldneren betaler fordringshaverens rimelige og relevante omkostninger ved udenretlig inddrivelse af fordringen, medmindre forsinkelsen med betalingen ikke beror på skyldnerens forhold.

...

Stk. 4. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler for, hvilke udgifter fordringshaveren kan kræve betalt efter stk. 1, med henblik på, at udgifterne skal være gennemsigtige og stå i passende forhold til fordringen, herunder regler om, at der ved fordringer inden for bestemte beløbsgrænser alene kan kræves betaling op til visse maksimumsbeløb. Endvidere fastsætter justitsministeren regler om størrelsen af kompensationsbeløbet i stk. 3, 1. pkt.

Stk. 5. For omkostninger ved retslig inddrivelse gælder retsplejelovens regler om sagsomkostninger.”

Rentelovens § 9 a blev indsat ved lov nr. 379 af 6. juni 2002 om ændring af lov om renter ved forsinket betaling. Loven havde til formål af gennemføre direktiv 2000/35/EF af 29. juni 2000 om bekæmpelse af forsinket betaling i handelstransaktioner. Om anvendelsesområdet for § 9 a

fremgår af forarbejderne til loven bl.a. (Folketingstidende 2001-02, 2. samling, tillæg A, lovforslag nr. L 74, s. 2125-26):

”4.5.1. Ændringer som følge af direktivet

...

Den foreslåede bestemmelse [§ 9 a, stk. 1] tager således alene sigte på spørgsmål om fordringshaverens ret til at kræve betaling for omkostninger ved udenretlig inddrivelse af fordringen. Spørgsmål om fordringshaverens ret til at kræve udgifter til en indenretlig inddrivelse betalt af skyldneren er allerede reguleret i retsplejelovens regler om sagsomkostninger (§§ 312, stk. 2, og 503 vedrørende fastsættelse af henholdsvis sagsomkostninger i byretten og fogedretten), og lovforslaget ændrer ikke herved, jf. den foreslåede § 9 a, stk. 4.”

Efter bemyndigelsesbestemmelsen i rentelovens § 9 a, stk. 4 (oprindeligt stk. 3), udstedte justitsministeren bekendtgørelse nr. 601 af 12. juli 2002 om udenretlige inddrivelsesomkostninger i anledning af forsinket betaling. Af bilag 1 til bekendtgørelsen, der senest er ændret ved bekendtgørelse nr. 476 af 24. maj 2016, fremgår bl.a.:

”Udenretlig inddrivelse ved en anden (fremmedinkasso)

I det omfang udenretlig inddrivelse af en fordring sker ved en anden (f.eks. et inkassobureau eller en advokat), kan fordringshaveren kræve betaling af skyldneren for det hermed forbundne rimelige salærkrav i overensstemmelse med bekendtgørelsens § 3, stk. 1.

Fordringshaveren kan dog *maksimalt* kræve, at skyldneren for den enkelte fordring skal betale følgende inkassobeløb:

...

Fordringer fra - til	Inkassobeløb (ex. moms, jf. nedenfor)
...	...
10.001-25.000 kr.	1.700 kr.

...

Ved ”fordring” skal forstås hovedkravet (inkl. moms) med tillæg af renter påløbet før forfaldsdagen, men ikke renter efter forfaldsdagen (morarenter). Endvidere skal medregnes administrationsgebyrer og andre gebyrer, som fordringshaveren i henhold til aftale er berettiget til at kræve betalt af skyldneren forud for forfaldsdagen, dvs. inden en eventuel betalingsmisligholdelse fra skyldnerens side.

Der kan kun medregnes moms af inkassobeløbene, hvis fordringshaveren ikke er momsregistreret.”

Retsplejeloven

Retsplejelovens § 503 har følgende ordlyd:

”§ 503. Fogedretten træffer bestemmelse om betaling af omkostninger ved gennemførelsen af kravet. Aftaler mellem parterne om omkostninger og disses størrelse er ikke bindende for fogedretten. Det kan kun pålægges skyldneren at betale omkostninger i forbindelse med fordringshaverens møde under forretningen, hvis det efter reglerne i § 492 har været nødvendigt for fordringshaveren at give møde, eller fogedretten i øvrigt finder det rimeligt, at fordringshaveren har givet møde. Omkostninger ved behandlingen af tvister for fogedretten erstattes kun, hvis dette efter tvistens art og arbejdets omfang findes rimeligt.”

Ved lov nr. 554 af 24. juni 2005 om bl.a. ændring af retsplejeloven (sagsomkostninger, retshjælp og fri proces) blev der foretaget en række ændringer i retsplejelovens bestemmelser om sagsomkostninger.

Loven byggede navnlig på Retsplejerådets betænkning nr. 1436/2004 (reform af den civile retspleje III). I betænkningen havde rådet bl.a. undersøgt retsplejelovens bestemmelser om fastsættelse af udgifter til advokatsalær. I den forbindelse udtalte Retsplejerådet følgende om forholdet mellem reglerne om udenretlig inkasso og landsretspræsidenternes vejledende takster i inkassosager, jf. betænkningens pkt. 4.2.:

”4.2. Udgifter til advokatsalær

...

Inkassosager mv.

...

I og med, at der ud over takstmæssige indenretlige inkassoomkostninger også gives dækning for de nævnte udenretlige inkassoomkostninger, har fordringshaveren en reel valgmulighed mellem, hvilke inddrivelseskridt fordringshaveren ønsker at iværksætte på hvilke tidspunkter. Fordringshaveren får samtidig et incitament til at give skyldneren en chance for at betale eller eventuelt indgå en betalingsaftale (frivilligt forlig), før der anlægges retssag. I mangel af en sådan dækningsmulighed måtte man forvente, at fordringshaveren i mange tilfælde ville vælge at skride direkte til indenretslig inddrivelse, enten i form af sagsanlæg eller – for krav på højst 50.000 kr. – betalingspåkrav efter de regler, som foreslås i kapitel 10. Adgangen til særskilt dækning af udenretlige inkassoomkostninger må derfor ud fra en gennemsnitsbetragtning også anses for bedst stemmende med skyldners interesser.

...

Retsplejerådet er opmærksom på, at forslaget kan give anledning til at justere de gældende maksimale satser for udenretlig inkasso, jf. bekendtgørelse nr. 601 af 12. juli 2002 om udenretlige inddrivelsesomkostninger i anledning af forsinket betaling, med henblik på, at der i alle intervaller opretholdes et passende forhold mellem henholdsvis

satserne for udenretlige inkassoomkostninger og taksterne for indenretslige sagsomkostninger. Rådet fremsætter ikke et konkret forslag om ændring af den nævnte bekendtgørelse, men forudsætter, at der tages stilling hertil i forbindelse med en gennemførelse af rådets forslag i øvrigt.

Retsplejerådet er endvidere opmærksom på, at det er forekommet, at domstolene ud over sagsomkostninger fastsat efter landsretspræsidenternes vejledende takster særskilt har tilkendt fordringshaveren et beløb til dækning af udgifter til udenretlig advokatin-kasso. Dette har blandt andet været begrundet med, at der ved rentelovens § 9 a blev tilvejebragt en udvidet adgang for en fordringshaver til at opnå dækning for udgifter til udenretlige inddrivelsesskridt, jf. Vestre Landsrets dom af 31. oktober 2003 (B-0043-03).

Efter Retsplejerådets opfattelse må den udvidede dækningsadgang imidlertid være begrænset til de omkostninger, som der før gennemførelsen af reglerne i rentelovens § 9 a *ikke* blev givet dækning for, dvs. navnlig udgifter til egeninkasso og til fremmedinkasso ved inkassobureau. Det vil ikke være rimeligt at give dækning for de samme udgifter to gange, og da landsretspræsidenternes vejledende takster er fastsat således, at de også dækker udgifter til forudgående udenretlige inddrivelsesskridt ved advokat, bør sådanne udgifter ikke samtidig kunne dækkes særskilt som udenretlige inkassoomkostninger. Advokatrådet har tidligere og senest den 24. oktober 2003 over for Retsplejerådet givet udtryk for tilsvarende synspunkter.

Det er klart, at man alternativt kunne vælge at nedsætte landsretspræsidenternes vejledende takster, således at de ikke længere giver dækning for udgifter til forudgående udenretlige inddrivelsesskridt ved advokat. Der ville i givet fald skulle opereres med to sæt takster, ét for sager, hvor fordringshaveren har haft udgifter til advokat til forudgående udenretlige inddrivelsesskridt, og ét for sager, hvor dette ikke er tilfældet. Sidstnævnte sæt af takster ville ikke skulle nedsættes i forhold til de beløb, der er angivet i tabellen ovenfor, eftersom en advokat, der antages af fordringshaveren til at føre en inkassoretssag, har en selvstændig forpligtelse til at undersøge, om forudgående inddrivelsesskridt er i overensstemmelse med reglerne i inkassoloven, renteloven og bekendtgørelsen om udenretlige inddrivelsesomkostninger, herunder når de forudgående inddrivelsesskridt er foretaget af et autoriseret inkassobureau.

Retsplejerådet finder det imidlertid mest hensigtsmæssigt, at udgifter til advokat i forbindelse med forudgående udenretlige inddrivelsesskridt i overensstemmelse med fast og langvarig tradition fortsat indgår i de indenretslige sagsomkostninger - også selv om sådanne advokatudgifter ud fra en strengt logisk betragtning egentlig må siges at være udenretlige inkassoomkostninger.”

Justitsministeriet tilsluttede sig Retsplejerådets betragtninger og anførte i herom i lovforslagets almindelige bemærkninger bl.a. (Folketingstidende 2004-05, 2. samling, tillæg A, lovforslag nr. L 132, s. 5528-5529):

”2.3.4. Justitsministeriet er enig med Retsplejerådet i, at der fortsat bør anvendes særlige takster i rene inkassoretssager, hvor kravet slet ikke bestrides. Når kravet ikke bestrides, er der ikke nær så meget arbejde forbundet med retssagen for advokaten, og sags-

omkostningsbeløbet til dækning af den vindende parts udgifter til advokatbistand bør derfor også være væsentligt lavere end i sager, hvor kravet bestrides.

Justitsministeriet er også enig med Retsplejerådet i, at der for hvert sagsværdiinterval entydigt bør angives ét sagsomkostningsbeløb til dækning af udgifter til advokatbistand. I lyset af, at der bør være et passende forhold mellem, hvad fordringshaveren kan få tilkendt efter rentelovens regler til dækning af advokatbistand til udenretlig inddrivelse, og hvad fordringshaveren kan få tilkendt i sagsomkostninger til dækning af advokatbistand i forbindelse med den indenretslige behandling, finder Justitsministeriet imidlertid ikke tilstrækkeligt grundlag for en ændring af de intervaller og sagsomkostningsbeløb, som fremgår af de gældende takster for inkassosager. Justitsministeriet forudsætter på den baggrund, at de gældende takster for inkassosager videreføres uændret, men at der fremover ved udmåling af sagsomkostninger til dækning af advokatbistand altid tages udgangspunkt i det beløb, der er angivet som middelværdi i det pågældende interval.

...

Justitsministeriet er endvidere enig med Retsplejerådet i, at de sagsomkostningsbeløb, der fremgår af de gældende takster for inkassoretssager - der som nævnt forudsættes videreført uændret - må antages at inkludere (standardiserede) udgifter til advokatbistand til udenretlige inkassoskridt før sagens anlæg. Justitsministeriet er således også enig med Retsplejerådet i, at en part ikke både bør kunne få erstattet udgifter til advokat i forbindelse med udenretlige inddrivelsesskridt og samtidig få tilkendt sagsomkostninger til dækning af udgifter til advokatbistand med det fulde beløb, som fremgår af taksterne for inkassoretssager.

Justitsministeriet finder det imidlertid mest hensigtsmæssigt, at ordningen udformes på den måde, at en part, der anmoder om dækning af udgifter til advokat efter rentelovens regler om udenretlige inkassoomkostninger, og som findes berettiget hertil, tilkendes sagsomkostninger til dækning af udgifter til advokatbistand i forbindelse med retssagen med det beløb, som fremgår af taksterne for inkassoretssager, med fradrag af det beløb, parten tilkendestil dækning af udgifter til advokat efter rentelovens regler om udenretlige inkassoomkostninger. Denne ordning er i overensstemmelse med den ordning for sagsomkostninger for betalingspåkrav, som fremgår af de takster, som landsretterne har udsendt i december 2004 med henblik på anvendelse fra den 1. januar 2005, hvor reglerne om betalingspåkrav trådte i kraft, jf. herved pkt. 2.1.5 ovenfor.

Herudover vil der som anført af Retsplejerådet være mulighed for ved siden af sagsomkostninger efter retsplejelovens regler at få dækket eventuelle rykkergebyrer, inkasogebyr og/eller udgifter til egeninkasso eller til fremmedinkasso hos en autoriseret inkassovirksomhed efter rentelovens regler om udenretlige inkassoomkostninger.”

Vejledende takster i inkassosager

Af landsretspræsidenternes vejledende satser pr. 1. juni 2017 for fastsættelsen af et passende beløb til dækning af udgifter til advokatbistand i inkassosager fremgår bl.a.:

”Ved omkostningsafgørelser den 1. juni 2017 og senere vil landsretterne ved fastsættelsen af et passende beløb til dækning af udgifter til advokatbistand i borgerlige inkassosager tage udgangspunkt i følgende tabel, hvis den part, som skal have tilkendt sagsom-

kostninger, under sagen er repræsenteret af en mødeberettiget advokat eller af en anden person i medfør af retsplejelovens § 260, stk. 6:

Sagsværdi	Salær (ekskl. moms)	Salær (inkl. moms)
...
15.001-20.000	2.240	2.800

...

Tabellen omfatter sager, som optages til dom som følge af manglende eller for sen indlevering af svarskrift eller som følge af mangler ved svarskriftet, eller som afsluttes på anden måde, uden at kravet bestrides i svarskriftet.

...

Har sagsøgeren berettiget anmodet om dækning af udgifter til fremmed inkasso ved advokat eller ved en person, der i medfør af retsplejelovens § 260, stk. 5, erhvervsmæssigt eller i medfør af retsplejelovens § 260, stk. 6, kan møde i sager om inddrivelse af forfaldne pengekrav efter reglerne i retsplejelovens kapitel 44 a eller i sager om mindre krav efter reglerne i retsplejelovens kapitel 39, fratrækkes disse omkostninger til udenretlig inkasso i salæret.”

Anbringender

Jyske Finans A/S har anført navnlig, at inkassosalæret skal fastsættes i medfør af retsplejelovens § 503, hvilket i praksis indebærer, at inkassosalæret fastsættes i overensstemmelse med landsretspræsidenternes vejledende takster for inkassoager for tiden efter den 1. juni 2017.

Jyske Finans er derfor berettiget til et inkassosalær på i alt 2.240 kr.

Hensigten og formålet med vedtagelsen af direktiv 2002/35/EF har været at forbedre kreditors retsstilling i tilfælde af forsinket betaling. Det har ikke efter ordlyden af rentelovens § 9 a, stk. 5, jf. stk. 1, sammenholdt med bestemmelsens forarbejder været hensigten at ændre den hidtidige praksis for fogedretternes omkostningsfastsættelse.

Ved sagens indbringelse for fogedretten skiftede nærværende sag status fra udenretlig til indenretlig inddrivelse, hvilket indebærer, at der også skete et skift i ”takstsættet” fra taksterne i bilag 1 til inddrivelsesbekendtgørelsen til landsretspræsidenternes vejledende takster i inkassoager.

Rentelovens § 9 a og inddrivelsesbekendtgørelsen griber ikke ind i domstolens adgang til at fastsætte omkostninger i forbindelse med indenretlig inddrivelse og indeholder således heller ikke hjemmel til at ændre den hidtidige praksis for indenretlig inddrivelse, jf.

UfR2004.1145V og FM2004.2988.

Fravigelse af den hidtil gældende praksis må kræve særlige holdepunkter. Eftersom der ikke er indsat en lovhjemmel til en sådan fravigelse, og da en sådan fravigelse ikke i øvrigt har nogen støtte i renteloven eller dens forarbejder, foreligger der ikke sådanne særlige holdepunkter for at fravige den hidtidige praksis for fastsættelse af omkostninger ved indenretlig inddrivelse.

Fogedrettens og landsrettens kendelser står i stærk kontrast til, at der er tale om et område, hvor der netop af hensyn til både debitor, kreditor og fogedretten er behov for forudsigelighed og et standardiseret og takstbaseret system for omkostningsfastsættelse. Det er også i tråd med hensigten og formålet med direktiv 2002/35/EF, hvori netop hensynet til gennemsigtighed og proportionalitet er fremhævet.

Det bemærkes i den forbindelse, at sagens indbringelse for fogedretten har medført et betydeligt merarbejde, som – foruden deltagelse i fogedretsmødet – består i administration af den i fogedretten indgåede afdragsordning, foretagelse af relevante sikringsakter vedrørende udlæg i As bil og i et af A indbetalt depositum samt udarbejdelse af aftalebekræftelse samt indberetningskrivelse til klient.

Jyske Finans er på den baggrund berettiget til at foretage udlæg hos A for yderligere 540 kr.

Danske Inkassoadvokater som biintervenient til støtte for Jyske Finans A/S har anført navnlig, at hvis fordringshaveren i et udenretligt opnået tvangsfuldbyrdsgrundlag berettiget og i overensstemmelse med inddrivelsesbekendtgørelsen har medtaget udenretlige inddrivelsesomkostninger i opgørelsen af det samlede tilgodehavende, skal fogedretten fastsætte et yderligere omkostningsbeløb til kompensation for den dækningsberettigede bistand ved indlevering til fogedretten. Dette beløb skal fastsættes med udgangspunkt i differencen mellem de udenretlige inddrivelsesomkostninger, jf. inddrivelsesbekendtgørelsen og den relevante vejledende takst i civile retlige inkassosager.

Hvis fogedrettens og landsrettens kendelser i nærværende sag fastholdes, vil det medføre en fravigelse af årelang praksis. En fastholdelse vil indebære, at der i fogedsagerne – og i udgangspunktet kun i disse sager – ses bort fra de hensyn til forudsigelighed, gennemsigtighed og proportionalitet, der ligger til grund for domstolenes anvendelse af vejledende takster. En sådan ændring vil være særdeles betænkelig ud fra retssikkerhedshensyn.

Den omkostningsmæssige forringelse, som fogedretten og landsrettens synspunkter er udtryk for, vil kunne motivere fordringshavere og inkassatorer til helt at undlade udenretlig inddrivelse ud over fremsendelse af påkrav til indfrielse, således at der i langt mindre omfang vil blive indgået aftaler om afvikling af misligholdt gæld.

Om ”automatikken” i anvendelsen af de forskellige vejledende takster bemærkes, at taksterne netop er vejledende, og at domstolene, herunder fogedretterne, står fuldstændig frit med hensyn til at fravige de vejledende takster, såfremt en sag konkret giver anledning dertil.

Det er rigtigt, at landsretspræsidenternes vejledende takster for inkassosager er udarbejdet med henblik på anvendelse i de civilretlige inkassosager, hvor fordringshaver indleverer inkassostævning med påstand om betaling af et ubestridt pengekrav med det formål at opnå et grundlag for den fogedretlige tvangsfuldbyrdelse. Det følger dog af fast og langvarig praksis, at fogedrettens fastsættelse af omkostninger ved indenretlig inddrivelse i medfør af retsplejelovens § 503 sker under hensyn til de til enhver tid herom fastsatte vejledende takster.

Højesterets begrundelse og resultat

Sagen angår, hvilket beløb Jyske Finans A/S’ advokat skal tilkendes i salær for inkassosagens behandling ved fogedretten.

Kravet i sagen udgør Jyske Finans’ resttilgodehavende opgjort pr. 19. november 2018 til 18.515,29 kr. i henhold til en leasingaftale indgået med A. Jyske Finans har under sagen haft advokatbistand til både udenretlig og indenretlig inddrivelse af kravet. A havde underskrevet en skylderklæring.

Ved kendelse af 5. juli 2019 fandt fogedretten, at inkassoomkostningerne til dækning af advokatbistand skulle fastsættes til 1.700 kr. i overensstemmelse med bilag 1 til bekendtgørelse nr. 601 af 12. juli 2002 om udenretlige inddrivelsesomkostninger i anledning af forsinket betaling (med senere ændringer), og at der ikke var grundlag for at tilkende yderligere salær for den indenretlige behandling af sagen.

Ved kendelse af 27. marts 2020 ændrede Østre Landsret fogedrettens kendelse, således at Jyske Finans, udover beløbet på 1.700 kr., blev tilkendt et beløb på 400 kr. til dækning af advokatbistand ved den indenretlige behandling af sagen ved fogedretten.

Jyske Finans har gjort gældende, at selskabet bør tilkendes et yderligere beløb på 540 kr., således at det samlede beløb til dækning af udgifter til advokatbistand udgør 2.240 kr. i overensstemmelse med landsretspræsidenternes vejledende takster for inkassosager.

Efter retsplejelovens § 503, 1. pkt., skal fogedretten træffe bestemmelse om betaling af sagsomkostninger ved gennemførelsen af kravet.

Det følger af praksis, at der ved fastsættelse af beløb til dækning af udgifter til advokatbistand ved indenretlig behandling af inkassosager, herunder ved fogedretten, tages udgangspunkt i landsretspræsidenternes vejledende takster for inkassosager. Det følger endvidere af praksis, at der ved fastsættelse af salær til advokatbistand i disse sager skal fratrækkes omkostninger til eventuel udenretlig inkasso ved advokat. Denne fremgangsmåde er begrundet i, at de vejledende takster er fastsat med henblik på at dække omkostninger til advokatbistand for hele inkassoforløbet, herunder for udenretlig inddrivelse.

Højesteret bemærker, at de vejledende takster i inkassosager afspejler de gennemsnitlige rimelige omkostninger, som i almindelighed forventes at være forbundet med indenretlig inddrivelse ved advokat. Taksterne har endvidere til formål at skabe forudsigelighed og gennemsigthed ved fastsættelsen af inkassoomkostninger.

Højesteret finder på den baggrund, at der ved fastsættelsen af salær til advokatbistand i en sag som den foreliggende skal tages udgangspunkt i landsretspræsidenternes vejledende takster for inkassosager.

Da der i den konkrete sag ikke er grundlag for at fravige dette udgangspunkt, fastsættes beløbet til dækning af udgifter til advokatbistand under fogedsagen til 2.240 kr. i overensstemmelse med landsretspræsidenternes vejledende takster. Efter fradrag af de udenretlige inddrivelsesomkostninger på 1.700 kr., skal Jyske Finans herefter tilkendes et yderligere beløb på 540 kr.

Højesteret stadfæster herefter landsrettens kendelse med den ændring, at sagen ved fogedretten fremmes til foretagelse af yderligere udlæg for 540 kr. i stedet for 400 kr.

Thi bestemmes:

Landsrettens kendelse stadfæstes med den ændring, at sagen ved fogedretten fremmes til foretagelse af yderligere udlæg for 540 kr.

Ingen af parterne skal betale kæremålsomkostninger til den anden part.

Kæreaafgiften tilbagebetales.